

Οι περίοδοι κρίσεων και η επίκληση του Θεού

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Σε περιόδους κρίσεων, ασθενειών, οικονομικής δυσπραγίας και δύσκολων κοινωνικών καταστάσεων πολλοί άνθρωποι ενθυμούνται και το Θεό. Και θα μπορούσαμε σχηματικά να τους χωρίσουμε σε δύο κατηγορίες. Οι πρώτοι κρίνοντας με πνευματικό τρόπο τα πράγματα ανανεώνουν την πίστη τους, μετανοούν, προσεύχονται, προσφεύγουν με ελπίδα σε Αυτόν και στρέφονται με πνεύμα αλληλεγγύης στο συνάνθρωπο, στον οποίο αναγνωρίζουν την εικόνα του ζώντος Θεού. Βλέπουν την κρίση ως ευκαιρία πνευματικής τροφοδοσίας και έκφρασης της ανιδιοτελούς αγάπης. Οι δεύτεροι επαναστατούν εναντίον του Θεού, άλλοτε τον απορρίπτουν ενώ άλλοτε διαμαρτύρονται για τη φαινομενική απουσία του από τον κόσμο ή ακόμη και τη μυστηριώδη σιωπή του, οπότε αγγίζουν τα όρια της θεοδικίας, θεωρώντας τον υπεύθυνο για τα δεινά των ανθρώπων.

Στη θέση αυτή δε φθάνουν μόνο όσοι αρνούνται την ύπαρξη του Θεού, αλλά κάποιες φορές κι εκείνοι που τον σέβονται και τον τιμούν, όπως ο πολύαθλος Ιώβ[1], ο οποίος ενώ υπέμεινε καρτερικά τα βάσανά του, εξέφραζε θυελλωδώς και τις διαμαρτυρίες του, όταν οι φίλοι του τα απέδωσαν στις αμαρτίες του[2]. Απευθυνόμενος στο Θεό λέει: «Αν έσφαλα χωρίς να το γνωρίζω, εσένα σε τι σε έβλαψα τον φύλακα του ανθρώπου; Γιατί με έβαλες στη θέση του κατηγορού σου (κατεντευκτή); Τόσο σού είμαι βάρος; Την ανομία μου να συγχωρήσεις δεν μπορείς; Την ανομίαν μου να σβήσεις; Αφού σε λίγο θα πλαγιάζω μες στο χώμα κι αν με γυρεύεις, δε θα υπάρχω πια».

Είναι χαρακτηριστικά επίσης όσα αναφέρει ο Γέροντας Σωφρόνιος Σαχάρωφ, ο οποίος όντας το 1925 στο Παρίσι και βλέποντας τις συμφορές της ανθρωπότητας προσευχόταν μετά κλαυθμού στο Θεό και τον παρακαλούσε να σώσει όλο τον κόσμο, όλους τους «διεφθαρμένους και αξέστους». Η προσευχή του Γέροντος Σωφρονίου ήταν ζέουσα και συνοδευόταν από τις εξής σκέψεις: «Εάν εγώ, δι' όλης της δυνάμεως της καρδιάς μου, συμπάσχω μετά της ανθρωπότητος, πως να θεωρήσω δυνατόν ότι ο Θεός βλέπει αδιαφόρως την κάκωσιν πολλών εκατομμυρίων υπ' Αυτού κτισθέντων ανθρώπων; Διατί ούτος επιτρέπει τας αμέτρους βιαιότητας εν τω κόσμω;». Έτσι στρέφονταν προς το Θεό με δάκρυα και ρωτούσε: «Πού είσαι Συ;». Τότε, όπως ομολογεί ο ίδιος, άκουσε μυστικά στην καρδιά μου τους λόγους: «Μήπως συ εσταυρώθης δι' αυτούς;». Οι πράοι αυτοί λόγοι τον συγκλόνισαν, αφού ο Σταυρωθείς Κύριος του απάντησε ως Θεός! [3]

Οι άνθρωποι άλλοτε αμφισβητούν το Θεό, ενώ άλλοτε τον λησμονούν και τον εγκαταλείπουν λατρεύοντας τα πάσης φύσεως είδωλα [4]. Στις μέρες μας τα είδωλα αυτά δεν είναι ξόανα και αγάλματα άψυχα, αλλά παρουσιάζονται με τη μορφή χρηματιστηρίων, οικονομικών δεικτών ή ακόμη και εφευρέσεων της επιστήμης. Ο Θεός όμως δε θέλει να λατρεύεται έστω ως εκλεπτυσμένο είδωλο, αλλά να έχει ουσιαστική σχέση με τον κόσμο και τον άνθρωπο. Γίνεται για τον καθένα πατέρας, αδελφός, φίλος, συνοδοιπόρος, προστάτης και βοηθός. Κι όταν ακόμη φαινομενικά κρύπτεται, περιμένει να ακουσθεί η φωνή Του μέσα από τα πλάσματά Του, τους θεοειδείς ανθρώπους, τους οποίους έπλασε ελεύθερους και αυτεξούσιους με περισσή σοφία. Αρκεί αυτοί να αντιλαμβάνονται και να καλλιεργούν τις θείες δωρεές, όπως ο Γέροντας Σωφρόνιος, ο οποίος μετά την παραπάνω εμπειρία είχε «πικρόν αίσθημα αισχύνης διά την άφρονα και υπερήφανον σκέψιν του», ότι δήθεν αυτός ήταν περισσότερο ελεήμων από το Θεό. Η επίγνωση της αστοχίας του τον οδήγησε σε αυτομεμψία και μετάνοια, και του χαρίσθηκε η «προσευχή της ευσπλαχνίας»[5] ως θεϊκή ενέργεια στην καρδιά του.

Όπως μαρτυρεί ολόκληρη η βιβλική ιστορία, ο Θεός ποτέ δεν άφησε απροστάτευτο τον άνθρωπο, αφού μετά την πτώση δεν τον εγκατέλειψε. Τον επισκέφθηκε πολυμερώς και πολυτρόπως[6]. Απέστειλε προφήτες, πατριάρχες, δικαίους, ακόμη και αγγέλους. Τέλος, εξαπέστειλε τον Υιό του, ο οποίος γεννήθηκε από γυναίκα και υποτάχθηκε στο νόμο, για να εξαγοράσει όσους ήταν υποδουλωμένοι στο νόμο, για να γίνουμε παιδιά του Θεού[7]. Οπότε η επικοινωνία του Θεού με τον άνθρωπο είναι συνεχής και ζωντανή.

[Συνεχίζεται]

[1] Ιώβ 6, 1 κ.ε.

[2] «Ει εγώ ήμαρτον, τι δηνήσομαι πράξαι, ο επιστάμενος τον νούν των ανθρώπων; Διατί έθου με κατεντευκτήν σου, ειμί δε επί σοι φορτίον; Καί διατί ουκ εποιήσω της ανομίας μου λήθην και καθαρισμόν της αμαρτίας μου; νυνί δε εις γην απελεύσομαι, ορθρίζων δε ουκέτι ειμί». Ιώβ 7, 20-21.

[3] Αρχιμ. Σωφρονίου (Σαχάρωφ), Περί Προσευχής, εκδ. Ι. Μ. Τιμίου Προδρόμου, Έσσεξ Αγγλίας 1994, σ. 51-52.

[4] Βλ. Ψαλμ. 134, 15.

[5] Αρχιμ. Σωφρονίου (Σαχάρωφ), ο.π., σ. 54.

[6] Βλ. Εβρ. 1,1.

[7] Γαλ. 4, 4-5.